

Відкритий лист Європейської ради аспірантів і молодих учених Євродок до Європейського Парламенту щодо проекту Директиви ЄС про авторське право (Copyright Directive)

Понеділок 02 липня 2018

Rue d'Egmont 11, 1000 Брюссель, Бельгія

Шановні панове депутати Європейського Парламенту!

Ми, представники молодих науковців у Європі, з глибокою повагою звертаємося до Вас, депутатів Європейського Парламенту, із закликом ГОЛОСУВАТИ ПРОТИ проекту Директиви ЄС про авторське право на єдиному цифровому ринку – [Directive on Copyright in the Digital Single Market \[File 2016/0280\(COD\)\]](#) на засіданні 5 липня 2018 року.

Європейська рада аспірантів та молодих учених [European Council of Doctoral Candidates and Junior Researchers \(Eurodoc\)](#) - це федерація національних організацій аспірантів та молодих учених з 28 країн Європи. Ми є неприбутковою організацією зі штаб-квартирою у м. Брюсселі, працюємо у центрі процесів формування політики у сфері науки та інновацій та є головним стейкхолдером, що відстоює інтереси більше 1 мільйона молодих учених Європи.

Ми уже висловили своє занепокоєння щодо Директиви про авторське право, підписавши Відкритий лист до Членів Комітету з правових питань Європейського Парламенту “Реформа ЄС у сфері авторських прав становить загрозу для відкритого доступу до наукових публікацій та відкритої науки” ([EU Copyright Reform Threatens Open Access and Open Science](#)), і після незадовільних результатів голосування у Комітеті 20 червня 2018 року ми вважаємо за потрібне звернутися безпосередньо до усіх Депутатів Європейського Парламенту.

Ми твердо підтримуємо бачення Європейської Комісії щодо відкритості сфери досліджень та інновацій, а також об'єднання закладів вищої освіти, промисловості та громадянського суспільства в Європі, що викладено у політичній програмі Єврокомісії “Відкриті інновації. Відкрита наука. Відкриті до світу” (Open Innovation, Open Science, Open to the World) та підтримано програмами фінансування наукових досліджень Горизонт2020 та ГоризонтЄвропа (Horizon 2020 та Horizon Europe). Ми вважаємо, що Директива про авторське право у своїй нинішній редакції є кроком назад, що не тільки серйозно перешкоджатиме впровадженню “відкритої науки”, а й є суттєвою загрозою для сфери досліджень та інновацій у Європі.

Ми особливо стурбовані редакцією статей 3, 11 та 13 Директиви про авторське право, які встановлюють необґрунтовані обмеження щодо пошуку, доступу й обробки наукових текстів і даних, захищених авторськими правами, надають надмірно широкі права видавцям (видавничим організаціям) щодо використання даних у відкритому онлайн-доступі, а також впроваджують сувору вимогу преавторизації або автоматичної фільтрації для завантаження онлайн-контенту. Це призведе до негативних наслідків, зокрема порушить фундаментальне право на свободу інформації (доступу та обміну), а також суттєво обмежить доступ до дослідницьких даних та наукових публікацій у Європі. Проект Директиви суперечить та підриває амбітні ідеї Європейського Союзу щодо впровадження відкритого доступу [Open Access](#) та відкритих даних [Open Data](#) та поставить під загрозу такі цифрові інфраструктурні проекти, як “Хмара Європейської відкритої науки” ([European Open Science Cloud \(EOSC\)](#)).

Стаття 3: Пошук й обробка даних та інформації

Пошук, доступ та обробка інформації є надзвичайно важливим для досліджень та інновацій, і тому має бути дозволений не лише для публічних, але також для комерційних цілей. Погоджуємося з позицією Європейського товариства авторського права, що пошук, доступ та використання текстів і даних, захищених авторським правом, не є предметом авторського права: в обробці даних і тексту не стільки самий текст, захищений авторським правом, є об'єктом, скільки інформація й дані, викладені у цих працях, що не впливає на формальне використання авторських прав.

Ми також погоджуємося з Європейським дослідницьким центром ERC, що ця стаття не стимулюватиме розвиток досліджень та інновацій, якщо буде зроблено виключення для наукових цілей та організацій, адже наука, дослідження та інновації створюються (спільно) усіма суб'єктами суспільства, включаючи академічне середовище, бізнес (підприємства) та громадянське суспільство. Ми вимагаємо, щоб доступ та обробка текстів і даних не входили до сфери дії поняття авторського права, і щоб Стаття 3 була виключена або суттєво змінена з метою надання дозволу на доступ та обробку інформації і даних, захищених авторським правом, для ненаукових цілей та організацій по всій Європі.

Стаття 11. Захист друкованих видань щодо цифрового використання

Доступ до онлайн-новин та засобів масової інформації є основою для відкритого та демократичного суспільства, а також для поширення наукових знань. Ми солідаризуємося із позицією Європейського товариства авторського права, що надання виняткових авторських прав видавцям та видавництвам для повторного використання опублікованої інформації негативно вплине на свободу слова та інформації, але також на конкуренцію у сфері Інтернет-новин та на медіа-ринку: публічна інформація буде (не)навмисно відфільтровуватися і спотворюватися у той час, коли малі і незалежні видавці будуть позбавлені можливості конкурувати на ринку впливом великих видавців.

Ми також підтримуємо аргумент Європейського дослідницького центру, що надання допоміжних авторських прав видавцям впроваджує непотрібне подвійне здобуття авторських прав для одного і того ж твору: адже видавці вже набувають авторських прав від авторів контенту шляхом укладених юридичних контрактів. Ми вважаємо, що виключення зроблене для гіперпосилання не є ефективним: гіперпосилання часто містять частини текстів із посиланням на пов'язаний з ними контент, але незрозуміло, чи будуть такі фрагменти дозволені національним законодавством. Ми також вважаємо незадовільним формулювання виключення для наукових періодичних видань: визначення та обсяг таких періодичних видань не є чітким і не охоплюватиме весь спектр наукових публікацій.

Будь-яке надання додаткових авторських прав науковим видавцям не лише збільшить витрати та обмежить доступ до результатів наукових досліджень, але й суперечить політичному курсу щодо відкритої науки Європейської Комісії. Ми вважаємо, що авторське право має бути зосереджено в руках автора твору, а не видавців, тому вимагаємо вилучення статті 11 з проекту Директиви.

Стаття 13. Використання захищеного змісту постачальниками послуг з обміну контентом

Обов'язок отримати дозвіл на завантаження інформації або фільтрування інформації за допомогою спеціальних технологій через інтернет-платформи перешкоджатиме відкритому обміну інформацією та відкритому поширенню дослідницьких даних і публікацій. Ми згодні із засновниками та архітекторами Інтернету, що такі зобов'язання загрожують майбутньому усього Інтернету та загрожують перетворити його з відкритої платформи для обміну й поширення даних та інновацій на інструмент автоматичного спостереження та цензури інформації: онлайн-платформи не зможуть отримати дозволи від усіх користувачів, а автоматизовані фільтри не здатні визначити весь масив даних та інформації, які порушують авторські права, що призведе до помилкового та масового блокування контенту.

Ми також висловлюємо нашу солідарність із позицією Європейського товариства авторського права та Європейського дослідницького центру, що ця стаття є досить неоднозначною за змістом та сферою свого застосування, а також не має чіткої кореляції з національним законодавством про авторське право: тлумачення статті буде дуже проблематичним і призведе до правових колізій між чинним законодавством у сфері захисту авторських прав і свободи вираження своїх поглядів та захисту персональних даних. Більше того ми наголошуємо, що ця стаття обмежить доступ до дослідницьких даних та публікацій, які зберігаються у репозиторіях, та стане потужною загрозою для майбутнього Хмари Європейської відкритої науки (EOSC): не є зрозумілим, чи виняток для некомерційних онлайн-платформ застосовуватиметься також до всіх навчальних та наукових репозиторіїв, сховищ, а особливо до репозиторіїв і баз даних, які запускаються в приватному режимі або у співпраці з підприємствами, наприклад у рамках проектів Horizon 2020. Такі репозиторії разом з малими та середніми компаніями будуть змушені понести значні юридичні та операційні витрати на закупівлю технологій фільтрації та матимуть ризики посередницької відповідальності. Ми просимо Вас підтримати відкритий Інтернет та відкриту науку й виключити статтю 13 з проекту Директиви.

Отже, закликаємо Вас ГОЛОСУВАТИ ПРОТИ проекту Директиви та ініціювати дискусію на тему Директиви про авторське право у тристоронньому форматі. Це надасть можливість і час, необхідний для відкритого й всебічного серйозного обговорення статей 3, 11 і 13 з усіма ключовими стейкхолдерами, що забезпечить чесне й прозоре законодавство у сфері захисту авторських прав для Європи!

З повагою,

Гарет О'Нейл

| @gtoneill | +31651003175 | gareth.oneill@eurodoc.net

Президент Європейської ради аспірантів і молодих учених Євродок

@European Council of Doctoral Candidates and Junior Researchers (Eurodoc)

Переклад з англійської – Ірина Дегтярьова, заступник голови Ради молодих учених при МОН України. Рада молодих учених є членом Євродок з 2014 року.